

ченския върхъ пъстрата природна картина на българската земя. Толкова относително приятното впечатление, което се получва отъ четението на I-и отдѣль.

Въ II-и отдѣль биографа-историкъ рисува живота на хъшилацитъ-бунтовници въ Романия. Казваме рисува, а не разказва, защото разказа му е цѣль редъ живи сцени, взети изъ живота на хъшилацитъ, сцени нарисувани съ четката на талантливъ белетристъ. Тукъ (стр. 88—107 на Зах. Стояновъ) четката не само че се равни съ художественна четка на Л. Каравелова, но на нѣколко място по-живо и съ по-ясни бои рисува сцените отъ учителя си (чети срѣщата на Ботева съ Хаджи Димитра и Стефанъ Караджа въ механата на Царски). Тѣзи нѣколко страници (88—107) сѫ едини отъ многото прѣкрасни, въ художествено отношение, отъ творенията на Зах. Стояновъ, които страници се срѣщатъ не само въ биографическия опитъ, но и въ записките му по *Българските Вѣстници*.

Цѣлия този отдѣль (II) по легкостта на рассказа, по живописните сцени и картини и по съдѣржанието си заслужва да бѫде помѣстенъ въ всѣка българска христоматия въ отдѣла на белетристическите образци съ историческо съдѣржание, относящи се къмъ политическото възраждане на България (год. 1866—1876).

III-и отдѣль е непосредствено продължение на II-и отдѣль. Начева се този отдѣль съ сцената какъ хъшилацитъ въ Гюргево, другари на Стефанъ Караджа и Хаджи Димитра, си играятъ съ Русчушките турци, които дохождатъ по работа въ Гюргево. Послѣ тази сцена, биографа прави единъ видъ резюме на II-и отдѣль и обяснява причините, които сѫ задържали Ботева отъ пътя му за Московския университетъ, и го тласнали въ пътя на грозните и мръсните авантюри въ Браила и Галацъ, за които безъ малко щѣль да заплати съ главата си, или съ 15-годишенъ тъмниченъ затворъ въ *Влашката Тузла*. Послѣ това биографа слѣди въ стжпките на героя си отъ Гюргево—Букурещъ—Браила. Тукъ му е мястото да отбѣлѣжимъ, че биографа невѣрно съобщава, че *Раковски* билъ умрълъ вече, когато за пръвъ пътъ е пристигналъ Ботевъ въ Букурещъ. Напротивъ, отъ личните раскази на Ботева ние знаемъ, че *Раковски* е билъ още живъ въ това време; лѣжащъ е тѣжко боленъ на одара си, заобиколенъ съ най-гнусна мизерия; сърдилъ се е за послѣденъ пътъ на Европейската дипломация, гдѣто, ужъ, бѣркала на българските политически движения. Ботевъ ни е расказвалъ, какъ се е представилъ прѣдъ умиращия *Раковски*, какво тѣжко впечатление е произвело върху му окрѣща болника мизерия; какъ *Браниславъ Велешки* (днесъ още живъ, разсиленъ при Пловдивската телеграфна станция) е изнасялъ на гърбъ болника изъ стаята по нужда, какъ е ходилъ *Браниславъ* да проси помощь по българските търговски кантори изъ Букурещъ, за да подържа посѣдните дни на чело-